

Datum
2012-01-31
Handläggare
Kajsa Berggren

Dnr
2679-11
Dir tel
010-6986018

Mottagare
Enligt sändlista

Remiss rörande kommande arbete inför utpekande av riksintressen för anläggningar för vattenförsörjning

Havs- och vattenmyndigheten har från och med myndighetens inrättande den 1 juli 2011 ansvar för frågan om riksintressen för mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för vattenförsörjning enligt 3 kap, 8§ miljöbalken.

Havs- och vattenmyndigheten har som mål att besluta om riksintressen för anläggningar för vattenförsörjning under 2012/2013 och önskar länsstyrelsernas delaktighet i arbetet med att bereda regionala förslag. Inför den fortsatta planeringen av arbetet önskar Havs- och vattenmyndigheten nu ta del av era synpunkter.

Bakgrund

Dricksvatten av god kvalitet är en livsnödvändighet för landets innevånare och en grundförutsättning för ett väl fungerande samhälle. Landets befolknings- och samhällsutveckling samt förestående klimatförändringar medför en ökande belastning och påkallar därmed också ett ökande behov av att inrätta adekvata skyddsformer för att säkra den nationella dricksvattenförsörjningen.

Verksamhet i områden av riksintresse ska enligt miljöbalkens förarbeten;

- Vara av nationell betydelse.
- Behövas för viktiga eller nödvändiga funktioner i samhället.
- Behövas för landets eller landsdels behov av viss produktion.

Områden som är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning skall enligt 3kap, 8§ miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningarna. För att säkerställa möjligheten till nyttjande av anläggningarna nu och i framtiden krävs därmed att man också tar hänsyn till utvecklingen inom de områden och verksamheter som kan komma att påverka dricksvattenproduktionen i anläggningen.

Avgränsningen av området för anläggningen av riksintresse sker således så att ett avgränsat område för själva anläggningen omfattas av området. Det är detta område som utgör själva riksintresset. Sedan kan riksintresset i sin tur påverkas av verksamheter och åtgärder som inverkar på råvattentäkten och därmed möjligheten att nyttja anläggningen. Detta angränsande område är det också viktigt att identifiera.

Arbetet med utpekande av riksintressen för vattenförsörjning förtar på inget sätt behovet av kommunernas och Länsstyrelsernas fortsatta arbete med att inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för de kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen. Detta är två olika former av verktyg som

verkar på lokal respektive nationell nivå dock med det gemensamma målet att landets alla innevånare skall ha tillgång till dricksvatten av god kvalitet. Medan riksintresseutpekandet bör ses som ett planeringsverktyg som avser ett allmänt intresse, utgör vattenskyddsområden ett skyddsverktyg där en avvägning skett mellan berörda allmänna och enskilda intressen.

Förslag på kriterier för bedömning av riksintressanta områden för vattenförsörjningsanläggningar

I Sverige finns det ett flertal anläggningar för dricksvattenförsörjning som försörjer endast ett begränsat antal människor. Det finns också ett mindre antal områden hysande anläggningar som försörjer en förhållandevis stor andel av landets befolkning.

Naturvårdsverket producerade år 1995 rapporten 4452 "Dricksvattenförsörjning – vägledning för utpekande av områden av riksintresse". Denna rapport har legat till grund för följande förslag på kriterier för vad som bör beaktas vid utpekande av riksintressen för dricksvattenförsörjning:

- Nyttjas/kan nyttjas av många människor
- Realistiska alternativ saknas
- Stor kapacitet
- God kvalitet
- Behövs som reserv eller för framtida användning
- Övrigt

Riksintressanta områden för anläggningar bör finnas i anslutning till en tillgång som nyttjas eller i framtiden kan nyttjas av många människor. För att bedömas som riksintressant borde anläggningen enligt Havs- och vattenmyndigheten försörja/komma att försörja åtminstone 50 000 – 75 000 personer. Med denna storleksmässiga avgränsning bedöms vattenförsörjningen i landets olika delar kunna omfattas av det skydd som riksintresseklassning ger.

Ett område kan även vara av riksintresse då alternativ vattenförsörjning inte är möjlig eller samhällsekonomiskt hållbar. Realistiska alternativ bör ses ur ett långsiktigt perspektiv och behöver inte per automatik finnas inom en och samma kommun.

Råvattentäkten i sig är inte det som pekas ut som riksintresse men kvalitet och försörjningskapacitet hos vattenförekomsten utgör naturligtvis grundförutsättningar för anläggningens faktiska funktionalitet.

Förslag på anläggningstyper

Förslagsvis kan de områden som pekas ut som riksintresse omfatta anläggningar såsom; intagsområden, tunnlar, områden för vattenverk och infiltrationsområden. Anläggningar för vattenförsörjningen kan också utgöras av tunnlar, ledningar mm

som har stor betydelse för överföringen av dricksvatten mellan eller inom olika regioner i landet (prop.1985/86:3, s 168).

De områden som pekas ut som riksintressen kan vara både områden där anläggningarna redan finns men kan också med stöd av miljöbalken avse områden som är särskilt lämpliga för anläggningar för vattenförsörjningen för framtida användning. I detta första skede är Havs- och vattenmyndigheten främst intresserade av att få kännedom om befintliga anläggningar som borde omfattas av en riksintresseklassning. Som en fortsättning på arbetet med att värna dricksvattenförsörjningen kommer Havs- och vattenmyndigheten under 2013 att även se över behovet av att peka ut områden som är riksintressanta med hänsyn till framtida behov. I detta arbete kommer hänsyn att behöva tas till exempelvis till klimatförändring och förväntad samhällsutveckling.

Önskad beskrivning av det föreslagna området av riksintresse.

Länsstyrelsernas förslag på lämpliga riksintressen för vattenförsörjning bör följas av områdesvisa beskrivningar. Beskrivningarna bör enligt Havs- och vattenmyndigheten innehålla följande information:

- Geografisk avgränsning av föreslaget till område av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning
- Beskrivning av föreslaget riksintresse i relation till av Havs- och vattenmyndigheten föreslagna kriterier för utpekande
- Beskrivning av dagens status, förväntad utveckling och eventuell hotbild
- Geografisk avgränsning samt beskrivning i text av det angränsande område inom vilket olika verksamheter riskerar att påverka möjligheten att hållbart nyttja den anläggning som riksintresseområdet avser att skydda.
- Beskrivning av andra och eventuellt motstående anspråk som kan påverka riksintesseområdet
- Beskrivning av förordnanden och andra restriktioner som finns för det föreslagna området redan idag. Sådana kan vara förordnande enligt miljöbalken eller Plan- och bygglagen.

Förslag till fortsatt process i samband med fastställande av riksintressen för vattenförsörjning

Denna remiss skickas ut i januari 2012. Synpunkter på förslag till föreslagna kriterier och tillvägagångssätt önskas senast den 15 mars 2012. I samband med länens besvarande av remissen önskas också en preliminär uppskattning av hur många riksintesseområden respektive län bedömer kommer att kunna bli aktuella.

Havs- och vattenmyndigheten tar efter bearbetning av remissinstansernas synpunkter fram slutliga riktlinjer för det fortsatta arbetet och presenterar dem i maj 2012. I samband med detta hålls ett uppstartsmöte med berörda handläggare på länsstyrelserna.

Länsstyrelserna arbetar med sina förslag till områden av riksintresse, förankrar dem regionalt med berörda kommuner och färdigställer underlagen så att de kan vara Havs- och vattenmyndigheten tillhanda senast december 2012.

Havs- och vattenmyndigheten sammanställer de regionala underlagen och remitterar ett nationellt förslag på riksintresseområden för vattenförsörjning till länsstyrelser, Boverket och andra berörda myndigheter och organisationer med sista svarsdatum i april 2013.

Därefter beslutar Havs- och vattenmyndigheten om vilka områden som bedöms vara av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjningen.

Föreliggande remiss

Havs- och vattenmyndigheten önskar med anledning av det kommande arbetet ta del av era synpunkter vad gäller:

1. Synpunkter rörande föreslagna kriterier för bedömning av riksintresse
2. Synpunkter rörande förslag på typer av anläggningar
3. Synpunkter rörande förslag på beskrivning av föreslagna områden
4. Synpunkter rörande förslag på fortsatt process
5. Preliminär bedömning av antal potentiella områden av riksintresse för dricksvattenförsörjning i länet

Remissvaren skall ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 15 mars 2012.

Frågor kan ställas till:

Kajsa Berggren

telefon 010-698 60 18

kajsa.berggren@havochvatten.se

Margareta Lundin Unger

telefon 010-698 61 21

[margareta.lundin-
unger@havochvatten.se](mailto:margareta.lundin-unger@havochvatten.se)

Beslut om denna remiss har fattats av chef för åtgärdsavdelningen Björn Sjöberg. I ärendets beredning har även enhetschef Kajsa Berggren, utredare Clas Magnusson, utredare Margareta Lundin Unger och verksjurist Karin Wall deltagit.

Björn Sjöberg
Chef, Åtgärdsavdelningen

Kajsa Berggren
Chef, Enheten för god vattenkvalitet

Sändlista:

Länsstyrelserna

Boverket

Naturvårdsverket

SGU

MSB

Jordbruksverket

Skogsstyrelsen

Livsmedelsverket

Smittskyddsinstitutet

Trafikverket

Bergsstaten

Energimyndigheten

Sametinget

Riksantikvarieämbetet

Försvarmakten

Svenskt vatten

LRF

MSB